

دفتر کار و فعالیت های پژوهشی

مطالعات اجتماعی پایه هفتم

به آرش سرگرم دآوری

گروهی از دبیران مطالعات اجتماعی استان مازندران

۱۳۹۸

عنوان و نام پدیدآور : دفتر کار و فعالیت‌های پژوهشی مطالعات اجتماعی پایه هفتم/ به کوشش و گردآوری گروهی از دبیران مطالعات اجتماعی استان مازندران.

مشخصات نشر : نکا: جامخانه، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری : ۹۴ص.: مصور، جدول، نمودار.؛ ۲۹×۲۲ س.م.

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۲۷-۱۷-۷

وضعیت فهرست نویسی : فیبای مختصر

شماره کتابشناسی ملی : ۵۷۵۷۸۲۸

نام کتاب: دفتر کار و فعالیت‌های پژوهشی مطالعات اجتماعی پایه هفتم

کوشش و گردآوری: گروهی از دبیران مطالعات اجتماعی استان مازندران

اسامی همکاران: رضا عبادی جامخانه - علی قاسمی نیا - غار فیه مبینی - رقیه رنچای - بلقیس صیدی - مریم کلانتری - فیروزه

پورقاسم - میترامقیمی - مطهره غلامی - مریم روئین - فرشته کلانی

نشر: جامخانه

صفحه آرا و طراح جلد: آسیه بنائیان

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

نوبت چاپ و سال چاپ: اول - ۱۳۹۸

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

چاپ و صحافی: پارت

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۲۷-۱۷-۷

کلیه حقوق این کتاب برای ناشر محفوظ است.

jamkhaneh.publish.۹۷@gmail.com

تلفن: ۰۹۱۱۲۵۲۲۷۱۹ - ۰۱۱۳۴۷۴۸۵۷۲

آدرس: مازندران، نکا، خیابان انقلاب، پاساژ بزرگ، کد پستی ۴۸۴۱۸۶۴۸۷۷

سخنی با همکاران گرامی

خداوند بزرگ را سپاس می‌گوییم که به لطف او توانستیم دفتر کار و فعالیت‌های پژوهشی مطالعات اجتماعی پایه هفتم را به شما تقدیم نموده و از این حیث گامی نوین در حوزه ارزشیابی تکوینی و تدریس نکاتی را ذکر نماییم. شیوه کاربرد دفتر کار فعلی بدین قرار است:

- ۱- دانش آموزان گروهی یا تیمی و به روش "کتاب باز" به سئوالات تشریحی، جداول و آزمون‌های تستی پاسخ خواهند داد.
- ۲- شیوه "بحث و گفت و گو" در پاسخ به فعالیت‌ها و سئوالات دفتر کار مناسب می‌باشد.
- ۳- در پاسخ به "سئوالات دفتر کار" یکبار متن درس توسط دانش آموزان خوانده شود.
- ۴- اجرای ارزشیابی کتبی به شیوه فردی برای هر نوبت دو بار پیشنهاد می‌گردد.
- ۵- در حل جداول دانش آموزان، کلمه مناسب را در محل درج بنویسند.
- ۶- به فعالیت‌های پیرامون مهارت‌های گزارش نویسی، داستان‌نویسی و حل مسئله با توجه به ساختار زیر توجه شود:

۱- مهارت گزارش نویسی

گزارش به معنی به جای آوردن، انجام دادن، اظهارنظر کردن، در میان نهادن و شرح و تفسیر کردن است. گزارش اسم مصدر است. گزارش نویسی عبارت است از به تحریر در آوردن اخبار، اطلاعات، حقایق، علل مسائل و رویدادها، و تجزیه و تحلیل منطقی رمتوان آنها، برای رسیدن به راه‌حل‌های صحیح، که همراه با اختصار و روشی تدوین شده و بر دو اصل «ساده نویسی» و «سالم نویسی» استوار باشد. در این تعریف پیخودی خود اجزا یک گزارش نیز ذکر شده است. در واقع گزارش نویسی، فنی است که با کمالی از این فن، مطالب هر موضوعی را می‌توان، طوری طبقه‌بندی کرد و نظم بخشید که هدف مورد نظر را در کمترین زمان و با ساده‌ترین کلام به دست آورد. فایده و هدف از نوشتن گزارش، رساندن پیام به خواننده با سرعت و صحت و روشی است.

فایده گزارش نویسی:

- فایده و هدف از نوشتن گزارش، رساندن پیام به خواننده با سرعت و صحت و روشی است. و مهم این است که نویسنده گزارش، قادر بلند تصویری روشن از فکر و هدف خود را در ذهن خواننده تربیم نماید.

ساختار گزارش:

- ۱- تعیین عنوان
 - ۲- تهیه ابزار گردآوری اطلاعات
 - ۳- طرح پرسش
 - ۴- وایده پردازی
 - ۵- متن اصلی گزارش
- نتایج ۶- منابع ۷- پیوست

مراحل چهارگانه گزارش نویسی

به منظور اجتناب از تارسانی گزارش، و انتقال صحیح افکار و اطلاعات به خواننده، در تهیه و تدوین هر گونه گزارشی باید چهار مرحله زیر را رعایت کرد:

- ۱- مرحله تهیه و تدارک
- ۲- مرحله طرح ربط منطقی مطالب
- ۳- مرحله نگارش
- ۴- مرحله تجدیدنظر و اصلاح

- ۲- مهارت حل مسئله: ۱- عنوان و گردآوری اطلاعات و روش تحقیق ۲- ارائه فرضیه ۳- آزمایش

فرضیه ۴- تحلیل داده‌ها ۵- طبقه‌بندی اطلاعات ۶- ارائه نظریه و تئوری ۷- تولید علم و محصول ۸- رفاه جامعه و تربیت شهروند مطلوب

- ۳- مهارت داستان نویسی: ۱- ایجاد طرح داستان ۲- خلق حوادث ۳- شخصیت پردازی ۴- زاویه دید ۵- کاربرد تخیل و صور خیال (علم بدیع و بیان)

- ۴- مهارت تحقیق و پژوهش: ۱- عنوان ۲- روش تحقیق میدانی و کتابخانه‌ای ۳- طرح مسئله ۴- پیشینه تحقیق ۵- طرح پرسش یا فرضیه ۶- تحلیل و تفسیر پرسش‌های تحقیق ۷- پیشنهادات

۸- منابع

۸ فصل اول: حقوق ومسئولیت‌های ما (دروس ۱ و ۲)

آشنایی بامباحثی چون تبعه، تبعیض، علم حقوق، حق در طبیعت، خانواده، مدرسه، کشور و کره زمین - حقوق طبیعی واجتماعی، نیازهای مادی ومعنوی انسان‌ها - حقوق شهروندی، ارتباط و طبیعت، تکالیف نسبت به خودمان، در برابر خداوند، طبیعت، خانواده، مدرسه، کشور و کره زمین

۱۱ فصل دوم: قانون، قانون (دروس ۳ و ۴)

پیدایش قانون - رابطه برقراری نظم ومقررات با حفظ حقوق افراد - ریشه پیدایش قانون، قوه مقننه و وضع قانون، قوه مجریه و اجرای قانون، قوه قضائیه و نظارت بر اجرای قانون - قانون اساسی مادر همه قوانین، ساختار وارکان حکومت جمهوری اسلامی ایران، شورای نگهبان، رفراندوم وانتخابات، خبرگان، ادای سوگند.

۱۴ فصل سوم: مقابله با حوادث (دروس ۵ و ۶)

همدلی وهمیاری - خطرات طبیعی در ایران - سعدی وهمدلی، جمعیت هلال احمر وكشورهای اسلامی، سازمان صلیب سرخ وكشورهای غیر اسلامی - شماره تلفن ۱۱۰ و ۱۴۷، بیمه، انواع بیمه اختیاری واجباری، علل ایجاد بیمه، انواع خدمات بیمه: ساری، عمر، روستایی، اتومبیل، منازل، درمان، بیمه‌گر وبیمه شونده، حق بیمه، ملیت، امدادگر و بشر دوستی.

۱۵ فصل چهارم: تولید، ته‌یه و مصرف (دروس ۷ و ۸)

تولید و رفع نیازهای اولیه، عوامل تولید: ۱- منابع طبیعی، ۲- سرمایه، ۳- نیروی انسانی، ریشه پیدایش شغل وتقسیم کار، نظریه تولید مازاد شخص، نیاز، شناسی امنیت، پول، تجارت، قانون وتمدن، توزیع (پخش کردن)، بازار در ایران، مصرف، حقوق مصرف کننده: ۱- قوانین ومقررات، ۲- برچسب مشخصات کالا (آدرس، مواد بکار رفته، نکات ایمنی وطرز مصرف، ۳- استاندارد، کالا، نیاز، مواد خام، مصرف گرایی واسراف، زباله طلای کثیف، سه طبقه شغلی شامل: کشاورزی، خدمات وصنعت،

۲۴ فصل پنجم: محیط زندگی خود را بشناسیم (دروس ۹ و ۱۰)

آشنایی بااهمیت علم جغرافیا - موقعیت مکانی، ویژگی‌های طبیعی وانسانی یک مکان، پرسش‌های جغرافیایی، وسایل آموزش درجغرافیا: نقشه وکره، عکس‌ها، رایانه، اطلس وبازدید علمی - ایران ما، شهرداری، استانداری، ناهمواری بلند وپست در ایران، دامنه شمالی وجنوبی البرز، دامنه شرقی وغربی زاگرس، قالیان ایران، دشت وجلگه، کوهپایه ودامنه

۲۸ فصل ششم: از زیستگاه‌های ایران محافظت کنیم (دروس ۱۱ و ۱۲)

زیست بوم - عناصر آب وهوا (دما وبارش، نمودار وجداول - چهارناحیه آب وهوا، ایران، مقایسه دمای شهرهای یزد وساری وبندر عباس - علل تخریب زیستگاه‌ها، زباله وشکار ونابودی زیستگاه، جمعیت زیاد وکارخانه برابر با مرگ زیستگاه، تنوع زیست بوم در ایران، گونه‌های نایاب گیاهی و جانوری در ایران، اهمیت زیستگاه، محیط بان، اصل ۵۰ قانون اساسی، زنجیره مواد غذایی، اقلیم شناس، مرتع، گونه، سازمان محیط زیست، جنگل حرا، دشت ارژن فارس.

۳۵ فصل هفتم: جمعیت ومنابع (دروس ۱۳ و ۱۴)

تراکم جمعیت (جمعیت تقسیم بر مساحت)، علل افزایش وكاهش جمعیت، اهمیت سرشماری، نواحی پرجمعیت ایران به دلایل عوامل جذب جمعیت: ۱- منطقه تهران، ۲- ناحیه خزری، ۳- ناحیه خوزستان، ۴- کوهپایه‌های البرز وزاگرس. نواحی کم جمعیت ایران به دلایل عوامل دفع جمعیت (نبود رطوبت وبارش وخاک حاصلخیز) مانند: ۱- قله‌ها، ۲- دشت کویر ولوت، ۳- دامنه‌های پرشیب، ۴- نمکزارها. چرخه آب - اهمیت خاک، حوضه‌های آبریز در ایران - میانگین ۲۳۰ میلی متر بارندگی در ایران وعلل کمربند بیابانی بودن ایران، قنات اختراع ایرانیان، نحوه مصرف

آب، علل تخریب خاک، مصرف ۱۵۰ لیتر در جهان و ۳۰۰ لیتر در ایران چرا؟ - سد سازی در ایران، سازه های آبی در شوشتر، سرشماری، مقایسه هوا با آب و هوا.

فصل هشتم: گردشگری در ایران (دروس ۱۵ و ۱۶)

۳۹

تعریف گردشگری و طبیعت گردی - انواع گردشگری: تاریخی، اکوتوریسم، فرهنگی، درمانی، ورزشی، علمی، تفریحی - گردشگری صنعت نامرئی و بدون دود - وسایل گردشگری - جاذبه های زیارتی و تاریخی و طبیعی گردشگری در ایران، موزه آستان قدس رضوی، تخت جمشید، میراث زیستی - علل ایجاد پارک های ملی - غار: یونسکو و قم و مشهد

۵۱

فصل نهم: سرزمین ما، کاوش در گذشته های دور (دروس ۱۷ و ۱۸)

میراث فرهنگی مادی و معنوی - تاریخ، مورخ و باستان شناس - پرسش های تاریخی، موزه - گردآوری میدانی و کتابخانه ای اطلاعات، نمودار خط زمان در تاریخ، تمدن های اولیه ایرانی، غار هوتو، خصوصیات تمدن - تمدن های بین النهرین، داستان حضرت نوح (ع) و ابراهیم (ع) در بین النهرین - حضرت موسی (ع) و یوسف (ع) در مصر، کتیبه.

۵۴

فصل دهم: شکل گیری امپراتوری های بزرگ در ایران باستان (دروس ۱۹ و ۲۰)

علل مهاجرت آریایی ها، اقوام ماد، پارس و پارت در ایران، حکومت های مادها، هخامنشی، اشکانی و ساسانی، نوع حکومت در ایران باستان، هورامزدا، مقام های حکومتی در ایران باستان، مجالس اشکانیان، پایتخت ها در ایران باستان، ساختار ارتش، ایران باستان، ابزارهای جنگی، تقسیمات کشوری، موبدان، سلسله، ارابه، ابتکارات داریوش.

۶۱

فصل یازدهم: اوضاع اجتماعی و اقتصادی ایران باستان (دروس ۲۱ و ۲۲)

خانواده در ایران باستان، شیوه رزق و معاش، زندگی روستایی و شهری در ایران باستان، تربیت در خانواده طبقات اجتماعی در عصر ساسانی، هر دوت، تشکده، مخارج دربار، مالیات در آمد اصلی، داستان انوشیروان و مرد کفشگر، کشاورزی و دامداری در ایران باستان، گندم و جو، کتاب از زبان داریوش نوشته خاتم کج، صنعت و تجارت در ایران باستان، جاده ابریشم، صادرات و واردات، داریوش و ضرب سکه دریک، فلات، دودمان، ابزار معیشتی

۶۵

فصل دوازدهم: فرهنگ و تمدن ایران باستان (دروس ۲۳ و ۲۴)

آشنایی با مفاهیم: فرهنگ و تمدن، دین، جشن و نماز، داستان زردشت، کتاب اوستا، تاریخ تغذیه در ایران باستان، جشن های نوروز، تیرگان، مهرگان، یلدا و سده، تاریخ پوشاک، ورزش در ایران باستان، شاهنامه فردوسی، زبان فارسی باستان، انواع خط، هنر و معماری، علوم پزشکی و مهندسی در ایران باستان، دانشگاه جهانی جندی شاپور در ایران باستان، آزمایش های پزشکی، فلسفه و ریاضیات - معماری پیرامون در تخت جمشید، پاسارگاد، هگمتانه، طاق کسری، ریتون، اسطوره، مانوی، مزدک، زوبین، فلاخن، تقویم پارسی، خط پهلوی در دوره اشکانی و ساسانی و خط میخی هخامنشیان، اصل ۱۵ قانون اساسی، نمونه ای از گفتار فارسی باستان از کتیبه داریوش هخامنشی:

"ایمام دهیائوم اهورامزدا، هچا دوشی یارا، هچا درئوگا، هچا هینا یارا"

اهورامزدا سرزمینم را نگهداری کناد از خشکسالی، از دروغ و نیرنگ، از دشمنان بد اهریمنی